

[illegible]

Ilość klaczy wpisywanych do księgi sp (tzw. klaczy młodych) w latach 2018 – 2023 stopniowo wzrastała osiągając pułap prawie 480 sztuk. Najwięcej klaczy do księgi sp wpisano w następujących związkach: PN , BY,OL, SZ, ZG.

ROK	Województwo																Suma końcowa
	PN	BL	BY	KL	KR	KT	LB	LD	ML	OL	RM	RZ	SZ	WR	WS	ZG	
2018	9	5	0	0	0	11	6	1	4	4	1	2	4	1	1	0	49
2019	15	16	2	1	0	11	2	1	3	10	0	0	6	3	4	2	76
2020	13	6	3	1	1	3	4	0	2	4	0	0	6	4	2	3	52
2021	14	4	4	0	0	2	3	2	5	10	0	3	1	11	6	9	74
2022	32	0	3	1	2	2	2	1	6	5	0	0	11	10	5	3	83
2023	16	3	5	0	1	1	3	0	3	3	0	1	9	9	3	7	64
Suma końcowa	99	34	17	3	4	30	20	5	23	36	1	6	37	38	21	24	398

OGIERY STARSZE

Ogier starsze ogółem

	BL	BY	GD	KT	KL	KR	LB	LD	OL	PN	RZ	SZ	WS	WR	ZG	Suma
2018	2	14	6	16	3	7	4	2	8	85	3	8	4	12	12	186
2019	3	9	1	12	0	9	4	4	12	76	2	11	5	12	12	172
2020	3	11	2	15	0	10	5	7	10	64	0	22	3	14	10	176
2021	3	14	3	15	0	11	4	2	3	93	1	12	2	11	16	190
2022	4	12	0	0	0	10	4	7	5	68	2	11	2	12	17	154
2023																

Ilość ogierów hodowlanych doprowadzonych do przeglądu (tzw. ogierów starszych) w latach 2018 – 2023 spadła z 186 szt. w roku 2018 do 154 szt. w roku 2022 to jest o około 17%.

Udział ogierów starszych wpisanych do księgi sp posiadających paszporty wystawione przez inne związki hodowlane sięga 45% już w roku 2019 i ciągle ma tendencje wzrostową.

OGIERY MŁODE

Ogier młode ogółem

Ugięty młode ogierem																	
ROK	Województwo																Suma Suma
	BL	BY	GD	KT	KL	KR	LB	ŁD	OL	PN	RZ	SZ	WS	WR	ZG		
2018	0	4	0	1	0	0	0	0	3	4	0	1	0	0	0	14	
2019	0	1	0	1	0	1	0	0	1	12	0	11	4	3	1	33	
2020	1	5	0	8	0	2	0	2	0	22	0	11	0	2	2	55	
2021	0	9	4	6	0	3	0	1	0	23	3	5	2	10	7	73	
2022	1	10	0	2	0	0	0	0	1	10	0	9	2	3	5	43	
2023																	

Ilość ogierów wpisywanych do księgi sp (tzw. ogierów młodych) w latach 2018 – 2023 ulegała znacznym wahnięciom od 14 sztuk w roku 2018 do 73 sztuk w roku 2021. W latach 2018 – 2023 najwięcej ogierów do księgi sp wpisano w Związkach: PN, SZ, BY. Wśród ogierów wpisywanych do księgi sp zauważalny jest znaczący udział koni z paszportami wystawionymi przez związki zagraniczne . Liczba ta sięga już ok.80%.

ŻREBIĘTA

Żrebięta ogółem

	BL	BY	GD	KT	KL	KR	LB	LD	OL	PN	RZ	SZ	WS	WR	ZG	Suma
2018	30	157	51	117	28	79	73	117	88	352	39	107	95	109	133	1570
2019	17	150	58	122	34	92	72	100	71	300	27	82	89	94	114	1422
2020	25	152	72	104	42	63	66	84	97	333	34	101	86	98	129	1486
2021	32	170	93	131	40	94	49	95	116	421	26	97	70	102	135	1671
2022	97	299	145	141	50	104	71	100	81	557	49	131	82	133	171	2214
2023																

Ilość żrebiąt rejestrowanych w księdze sp w latach 2012-2017 miała tendencję spadającą. Natomiast w latach 2018 – 2023 odnotowujemy wzrost tej liczby z 1570 szt. w roku 2018 do 2214 szt. w roku 2022. Spośród Związków Okręgowych, w latach 2017 – 2022 tylko Związki LB, LD, OL i WS nie zaliczyły wzrostu liczby rejestrowanych żrebiąt. Należy zauważyć, że w ostatnich latach prawie 25% rejestrowanych żrebiąt jest w zasobach Okręgowego Związku PN.

III PRÓBY DZIELNOŚCI

W latach 2018 - 2023 nie zorganizowano Zakładu Treningowego dla ogierów rasy polski koń sportowy. Natomiast różnego rodzaju próbom użytkowości poddane zostały następujące ilości ogierów z prawem wpisu do księgi polskiego konia sportowego:

A. Polowa próba wierzchowa:

2018 – 9 szt.

2019 – 8 szt.

2020 – 12 szt.

2021 – 14 szt.

2022 – 17 szt.

2023 – wierzchowa polowa próba została przeniesiona na rok 2024

B. Polowa próba zaprzęgowa

2018 – 0.

2019 - 2 szt.

2020 – 1 szt.

2021 – 1 szt.

2022 – 1 szt.

2023 – 1 szt.

Ponadto w latach 2018-2023 ogiery po kwalifikacji, które otrzymywały prawo krycia przez rok do czasu zdania polowej próby wierzchovej (ujeżdżeniowej, skokowej) lub ewentualnie zaprzęgowej:

C: kwalifikacja ogierów wierzchowych:

2018 – 16 szt.

2019 – 10 szt.

2020 – z powodu pandemii kwalifikacja odbyła się w 2021

2021 – 22 szt. (w tym 5 ujeżdżeniowe)
2022 – 25 szt. (w tym 3 ujeżdżeniowe)
2023 – 9 szt. (w tym 1 ujeżdżeniowy)

D kwalifikacja ogierów zaprzęgowych

2018 – 2 szt.
2019 – 3 szt.
2020 – z powodu pandemii kwalifikacja odbyła się w 2021
2021 – 1 szt.
2022 – 2 szt.
2023 - 0

Łącznie w latach 2018 – 2023 do księgi sp wpis uzyskało 218 ogierów. Zdecydowana większość ogierów (ok.70%) uzyskuje wpis do księgi sp na podstawie wyników uzyskanych w MPMK , sporcie jeździeckim lub na podstawie licencji związków zagranicznych. .

E. Stacjonarna próba wierzchowa w cyklu 60 - dniowym – klacze:

2018 – 19 szt. (1x ZT Bielice, 1x ZT Doruchów, 1x ZT Łąck)
2019 – 6 szt. (1x ZT Doruchów)
2020 – 5 szt. (1x ZT Bielice)
2021, 2022, 2023 - ZT nie odbył się

F. Stacjonarna próba zaprzęgowa w cyklu 60 – dniowym – klacze:

2018 – 0 (1x ZT Książ, 1x ZT Klikowa)
2019 – 0 (2x ZT Książ, 1x ZT Klikowa)
2020 – 0 (1x ZT Klikowa)
2021 – 4 szt. (2x ZT Klikowa)
2022 – 1 szt. (2x ZT Klikowa)
2023 – 3 szt. (3x ZT Klikowa)

Niestety Zakłady Treningowe dla klaczy o profilu wierzchowym przestały działać m.in. z powodów:

- duże koszty organizacyjne
- problemy z możliwościami zatrudniania dobrej kadry jeźdźców
- mała ilość zgłaszanych klaczy

G. Polowa próba wierzchowa klaczy :

2018 – 43 szt.
2019 - 25 szt.
2020 – 15 szt.
2021 – 15 szt.

2022 – 28 szt

2023 – brak danych

H. Polowa próba zaprzęgowa klaczy:

2018 – 0

2019 – 0

2020 – 0

2021 – 0

2022 – 3 szt.

2023 – brak danych

Ilość klaczy poddawanych próbom dzielności (bez MPMK i sportu jeździeckiego) jest niestety praktycznie liczbą tak małą, że ma znikome znaczenie selekcyjne w populacji klaczy rasy sp.

IV Udział koni rasy polski koń sportowy biorących udział w finałach MPMK w latach 2018-2023:

A. Mistrzostwa Polski Młodych Koni w ujeżdżeniu, w finale startowało:

Rok	4-letnie (ogółem startujących koni)	5-letnie (ogółem startujących koni)	6-letnie (ogółem startujących koni)	ogółem
2018	6(16)	5(12)	4(6)	15(34)
2019	5(17)	7(14)	4(8)	16(39)
2020	10(24)	6(19)	5(10)	21(49)
2021	6(30)	3(17)	5(14)	14(61)
2022	7(24)	2(9)	1(8)	10(41)
2023	8(26)	3(10)	2(10)	13(46)

B. Mistrzostwa Polski Młodych Koni w skokach, w finale startowało:

Rok	4-letnie (ogółem startujących koni)	5-letnie (ogółem startujących koni)	6-letnie (ogółem startujących koni)	7-letnie (ogółem startujących koni)	ogółem
2018	12(29)	12(34)	4(16)	-	28(79)
2019	21(38)	14(28)	9(21)	7(11)	51(98)
2020	16(56)	9(24)	7(15)	5(16)	37(111)
2021	32(79)	10(37)	9(25)	4(8)	59(149)
2022	22(69)	13(47)	7(19)	4(10)	46(145)
2023	26(77)	18(48)	14(33)	4(20)	62(178)

C. Mistrzostwa Polski Młodych Koni w wkkw, w finale startowało:

Rok	4-letnie (ogółem startujących koni)	5-letnie (ogółem startujących koni)	6-letnie (ogółem startujących koni)	ogółem
2018	6(16)	9(12)	1(3)	16(31)
2019	7(13)	3(10)	3(5)	13(28)
2020	4(8)	8(10)	5(12)	17(30)
2021	8(13)	5(11)	2(4)	15(28)
2022	6(16)	12(17)	3(3)	21(36)
2023	5(9)	2(5)	4(5)	11(19)

Wśród koni startujących w konkurencji ujeżdżenia średnio 30-40% stanowią konie sp.

W konkurencji skoków to ok 30-35%. W wkkw średniorocznie ponad 50%.

Należy wspomnieć, że zadawalająca jest liczba uczestników MPMK w konkurencji ujeżdżenia.

Rośnie liczba koni wśród „skoczków”. Niestety w wkkw widać ciągły regres w ilości startujących koni na tej znaczącej imprezie.

Po kilku latach przerwy ponownie rozegrano w latach 2021-2023 MPMK w konkurencji powożenia.

Tam również zaznaczają swój udział konie rasy sp, jednak ich liczba póki co nie jest znacząca, ale

zapewne wraz ze zwiększającą się liczbą startujących wzrośnie znacznie udział koni sp w MPMK zaprzęgów jednokonnych.

Analiza powyższych wyników wskazuje również, że wśród młodych koni z prawem wpisu do księgi polskiego konia sportowego startujących w MPMK dla dwóch najbardziej popularnych dyscyplin, czyli skoków i ujeżdżenia, zdecydowana większość to konie posiadające paszporty zagranicznych związków.

V. Zmiany programowe

Zmiany programowe były następstwem opublikowanego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt...”, które w pełni obowiązuje od 1 listopada 2018 r., KKS sp musiała dostosować do w/w aktu prawnego, brzmienie Programu Hodowlanego.

Przed ich omówieniem nie sposób nie wspomnieć o ważnej zmianie dotyczącej nazwy księgi. Zarząd PZHK, na wniosek Związku Hodowców Polskiego Konia Szlachetnego Półkrwi, podjął uchwałę o zmianie nazwy Polski Koń Szlachetny Półkrwi na Polski Koń Sportowy (skrót pozostaje bez zmian - SP). Nowa nazwa ma jednoznacznie określać cel hodowlany tej rasy, a jednocześnie pozbawiona jest pewnych niefortunnych nawiązań do natury zootechnicznej. Zmiana ta obowiązuje od początku 2022 roku.

W trakcie całej kadencji KKS 2018-2023 wprowadzane są stosunkowo liczne zmiany w programie hodowlanym Księgi Polski Koń Sportowy. Oczywiście skutkuje to niestety często licznymi perturbacjami organizacyjnymi, ale zmiany te wprowadzane były w wyniku bieżącej sytuacji hodowlanej, licznych sugestii i oczekiwań ze strony hodowców oraz „życiowych weryfikacji” naszych wcześniejszych ustaleń.

Pierwszą istotną zmianą, w nowym Programie Hodowlanym, jest podział ogierów wpisywanych do Księgi Głównej (GO), ze względu na predyspozycje do danych konkurencji (dyscyplin): ujeżdżenie (GO/A), skoki (GO/B), WKKW (GO/C), zaprzęgi (GO/D). Nie oznacza to, że ogier będzie mógł być użyty tylko na klacze o podobnym profilu rodowodowym i użytkowym, bowiem decyzja dotycząca doboru reproduktora do danej klaczy leży zawsze po stronie hodowcy. Ma to być jedynie narzędzie ułatwiające hodowcy podjęcie tej decyzji poprzez wskazanie, w którym kierunku użycie danego ogiera przyniesie teoretycznie najlepszy efekt.

Przy wpisie do Księgi Głównej (ogierów i klaczy) została wprowadzona jako obowiązkowa ocena liniowa. Aby ogier miał prawo wpisu do księgi głównej musi uzyskać w tej ocenie minimum 7 (obecnie 7,5) punktów za typ i pokrój, klacz 5 (obecnie 6) pkt. Ocena bonitacyjna prowadzona jest równolegle i pozostała bez zmian (min. 78 pkt. dla ogierów i 72 pkt. dla klaczy).

Uproszczeniu uległa procedura uznawania ogierów (i ich nasienia), które mają prawo krycia w związkach zagranicznych (wymienionych w zał. 1A Programu Hodowlanego, gdzie znajdują się wszystkie wiodące związki europejskie). Ogiery takie, na wniosek właściciela, zostają uznawane na taki sam okres jak w Związku, w którym uzyskał licencję.

Jeden z nowych zapisów umożliwia młodym ogierom (które ukończyły 27 miesięcy) uzyskanie czasowego prawa krycia, pod warunkiem, że zostały zakwalifikowane do stacjonarnej lub polowej

próby wierzchowej. Pozwoli to hodowcom na szybsze skorzystanie z potencjalnie cennych reproduktorów, a jednocześnie przyspieszy ich ocenę hodowlaną.

Program został całkowicie przedrzedagowany, dzięki czemu całość wraz z ośmioma załącznikami stała się bardziej przejrzysta i czytelna. Ponadto pojawiły się nowości, które być może nie dotyczą samej pracy hodowlanej, ale mogą istotnie wpłynąć na postrzeganie dorobku tej pracy. Np. we wprowadzeniu pojawia się zapis, że na arenie międzynarodowej konie wpisane do polskich ksiąg ras półkrwi zrzeszonych w Światowej Federacji Hodowli Koni Sportowych (WBFSH), oznaczane są skrótami PZHK. Pozwoli to m.in. na „skumulowanie” punktów rankingowych zdobywanych przez konie zapisane do poszczególnych ksiąg, co daje szansę na wyższą pozycję polskich koni w rankingu.

Komisja przyjęła zapisy upraszczające procedury ułatwiające uznawanie ogierów i ich nasienia. W przypadku użycia ogierów lub nasienia ogierów uznanych przez związki wymienione w załączniku 1A programu zrezygnowano z wymogu potwierdzenia badaniami DNA pochodzenia po obojgu rodzicach. Obecnie wystarczy dostarczenie certyfikatu badań markerów genetycznych. Nie wymaga się również przedstawienia wyników w kierunku porażenia krtani oraz osteochondrozy. Wyjątkiem są ogiery uznane przez AES o statusie Licensed i Approved.

KKS postanowiła również dać możliwość uczestnictwa w programie hodowlanym klaczom reprezentującym księgi koni szlachejnych nie zrzeszone w WBFSH. Każdy z takich przypadków komisja będzie rozpatrywać indywidualnie.

Kolejną istotną zmianą od początku roku 2022 w programie hodowlanym jest rezygnacja z oceny ogierów i klaczy poprzez tzw. bonitację. Podczas licencjonowania klaczy i ogierów wymagane są wymiary jak do tej pory oraz ocena liniowa „skokowa” lub „uproszczona”. Przy ocenie koni hodowlanych podczas prób użytkowości, premiowań i wystawach wprowadzono jednolity system ocen od 1-10 z dokładnością do 0,1 pkt.. Została także nieco zmodyfikowana próba zaprzęgowa, co zapewne ułatwi jej zaliczenie i być może zwiększy liczbę przystępujących do próby zaprzęgowej ogierów, czy klaczy.

Ze względu na ogromną ich ilość nie są przedstawiane wszystkie zmiany w programie hodowlanym dokonane w mijającej kadencji, gdyż nie wszystkie mają swoją wagę, niektóre są kosmetyczne, niektóre upraszczające zapisy powodujące bardziej czytelną formę programu.

Zmiany w programach są rzeczą naturalną. Cel hodowlany wydaje się niezmienny - wyhodowanie „...zdrowych, wyczynowych koni sportowych, przydatnych do różnych dyscyplin jeździectwa, zdolnych do rywalizacji na poziomie międzynarodowym...”, ale sposoby osiągnięcia tego celu muszą być dostosowywane do zmieniających się oczekiwań zarówno hodowców jak i użytkowników koni oraz realiów społecznych, ekonomicznych czy politycznych.

VI. NAJWAŻNIEJSZE SUKCESY SPORTOWE W LATACH 2018 – 2023

Najlepszy koń sp ostatnich lat to jednocześnie najlepszy skoczek polskiej hodowli wszech czasów! Nevados S w sezonie 2015 zdobył pod Gregory Watheletem Mistrzostwo Świata Koni 7 letnich w skokach w belgijskim Lanaken. Wówczas wydawało się, że na długie lata pozostanie ten sukces szczytowym osiągnięciem polskiej hodowli. Sezony 2018-2019 były jednak jeszcze bardziej udane. Po zwycięstwach w Paryżu, Waregem, Liege i Pradze Nevados sięgnął po tytuł drużynowego Mistrza

Europy. Swoją wysoką klasę potwierdzał w kolejnych latach. W roku 2020 zwyciężył GP zawodów cyklu Global Champions Tour w Valkenswaard, a w 2021 był najlepszy w GP Vilamoura, oraz w drużynie zwyciężył w Pucharze Narodów pięciogwiazdkowych zawodów w Rzymie. Ukoronowaniem tych sukcesów, jak na razie, było zdobycie drużynowego brązowego medalu Igrzysk Olimpijskich w Tokio 2021 oraz występ na Mistrzostwach Świata w duńskim Herning 2022. Doskonała forma jaką prezentował podczas kilku występów w sezonie 2023 pozwala liczyć że znajdzie się wśród finalistów IO Paris 2024. Dodać warto że w sukcesy te wydaje się powtarzać jego młodszy półbrat Notting Hill S – w sezonie 2023 zdobył Mistrzostwo Belgii koni 4 letnich.

Kolejne konie, o których należy wspomnieć to kilkudziesięciokrotny zwycięzca konkursów zaliczanych do światowego rankingu Wibaro, świetnie spisujące się na międzynarodowym poziomie Calla sp – we Francji i Flotylla – za oceanem. Carvis, należący i dosiadany przez norweską zawodniczkę Hage Tidemandsen. W sezonie 2019 zwyciężył w GP Drammen (NOR) i reprezentował norweskie barwy w najważniejszych konkursach Pucharu Narodów, oraz na Mistrzostwach Europy.

Na pozycję koni sp w światowym rankingu koni wkkw pracowali Banderas, Barbados, Rosveel T, Aristo A-Z.

W ujeżdżeniu klasą dla siebie był Rumba Hit sp a potem Cardamon sp.

Mimo ogromnej konkurencji koni rasy śląskiej od lat najlepszy polski powożący sportową czwórką Piotr Mazurek ma pod swoimi lejcami konie sp

VII. Analiza mocnych i słabych stron działalności KKS oraz jej szanse i zagrożenia

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Największa i najmocniejsza księga koni sportowych w Polsce. Konie rasy polski koń sportowy są najwyżej sklasyfikowane w rankingach światowych i krajowych. - Księga otwarta na najlepszy materiał hodowlany z ksiąg zrzeszonych w WBFSH - Największa liczba koni ocenionych w próbach dzielności w Polsce.	- Zmniejszenie się stada klaczy hodowlanych (mimo nieznacznego wzrostu w ostatnich trzech latach) i mocne uzależnienie remontu stada od obcego materiału hodowlanego. - Hodowla koni ras szlachejnych jest wiodącym kierunkiem hodowli tylko w kilku OZHK/WZHK. - Zróźnicowanie kompetencyjne personelu świadczącego obsługę hodowców w poszczególnych OZHK/ WZHK. - Niski poziom środków finansowych przeznaczanych na hodowlę - Duże różnice poziomu wiedzy hipologicznej i świadomości hodowców - Brak wspólnego systemu ewidencjonowania wyników hodowlanych i sportowych na poziomie PZHK – PZJ.
SZANSE	ZAGROŻENIA
Otwarta na konie z zagranicznych ksiąg formuła prowadzenia księgi zapewnia remont stada na odpowiednim poziomie oraz możliwość sięgania po najlepszy światowy materiał genetyczny.	- Zwiększająca się liczba rejestrowanych źrebiąt (urodzonych w Polsce) w konkurencyjnych zagranicznych związkach hodowlanych. - Obciążenia wizerunkowe, między innymi

• Duża liczba ocenionych koni daje wyższą wiarygodność oceny wartości hodowlanej. • Wyniki użytkowe stanowią mocną bazę promocyjną • Budowa jednej, wspólnej, silnej marki polskiego konia sportowego na bazie prowadzonych w ramach PZHK ksiąg, zgodnie z zasadą kumulacji potencjałów. • Inwentaryzacja, a następnie wyodrębnienie grup genetycznych w ramach księgi ukierunkowanych na hodowlę koni do poszczególnych dyscyplin sportu jeździeckiego. • Szkolenie hodowców i pracowników OZHK, edukacja na różnych poziomach. • Rozwój współpracy z PZJ w zakresie hodowli, użytkowania i promocji koni. • Współpraca z MRiRW, KOWR, PKWK, PTTK, PFN. • Współpraca z innymi związkami hodowców i organizacjami rolniczymi. • Współpraca z uczelniami i instytutami naukowymi. • Lepsza organizacja oraz wykorzystanie bazy danych w odniesieniu do wyników hodowlanych i sportowych koni. • Działania marketingowe.	postrzeganie PZHK przez znaczną część środowiska jeździeckiego, jako związku hodowców koni zimnokrwistych. • Zmniejszanie się roli księgi na krajowym rynku koni sportowych i rekreacyjnych. • Niewystarczająca współpraca na poziomie PZHK – PZJ. • Niewystarczające wsparcie w zakresie dostępności do wysokiej jakości materiału genetycznego ze strony hodowli państwowej.
--	---